

Streszczenie pracy w języku polskim

Streszczenie

Przesłanki coachingu edukacyjnego w myśli pedagogicznej Nowego Wychowania Drugiej Rzeczypospolitej (1918-1939)

Coaching edukacyjny jako niedyrektywna metoda, możliwa do wielokrotnego zastosowania w procesie dydaktyczno-wychowawczym wspomaga pracę nauczyciela, który staje się osobą towarzyszącą we wszechstronnym rozwoju każdego ucznia. Jest krótkoterminowym wsparciem edukacyjnym skierowanym zarówno do indywidualnych uczniów jak i całej klasy jako zespołu. W atmosferze bezpieczeństwa, akceptacji i zaufania uczniowie stają się samodzielni, nabywają umiejętności wyznaczania i realizacji celów prowadzących do samowychowania i samokształcenia. W ten sposób działania podejmowane w szkole prowadzą do wydobywania potencjału każdego ucznia-coachee wykorzystując w najlepszy sposób jego zasoby w celu maksymalizowania jego indywidualnych postępów umysłowych, społecznych, moralnych i fizycznych. Nauczyciel opierając proces dydaktyczno-wychowawczy na potrzebach uczniów jednocześnie przez swoich przełożonych ma zapewnione warunki do własnego wzrostu samorozwojowego oraz kreowania podmiotowego warsztatu pracy. Metoda ta zaczęła być stosowana pod koniec XX wieku w szkołach głównie Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych i Australii. Natomiast w Polsce po ugruntowaniu w latach 90. XX wieku zmian systemowych z 1989 roku pojawiły się podstawy do budowania podmiotowej szkoły i w ich wyniku współcześnie istnieje możliwość wprowadzania jej do polskiej rzeczywistości oświatowo-wychowawczej.

Rozprawa dotyczy przesłanek coachingu edukacyjnego w myśli pedagogicznej Nowego Wychowania Drugiej Rzeczypospolitej (1918-1939). Analizy źródłowe wykazały, że omawiane przesłanki dotyczyły nowej w stosunku do minionych wieków koncepcji szkoły, ucznia i nauczyciela. Te przesłanki zostały wyprowadzone z badań źródłowych przede wszystkim następujących autorów: Stefan Baley, Jan Stanisław Bystron, Ludwik Jaxa-Bykowski, Józef Chałasiński, Ludwik Chmaj, Édouard Claparède, Ovide Decroly, John Dewey, Stanisław Dobrowolski, Wanda Dzierzbicka, Adolphe Ferrière, Fryderyk Wilhelm Foerster, Adolfina Gorzycka-Wieleżyńska, Maria Grzegorzewska, Alfred Lawrence Hall-Quest, Amelja Hamaide, Sergiusz Hessen, Ludwika Jeleńska, Józefa Joteyko, Georg

Kerschensteiner, Ellen Key, Janusz Korczak, Józef Krystanowski, Jan Kuchta, Maria Librachowa, Karol Linke, Józef Mirski, Jadwiga Młodowska, Maria Montessori, Zygmunt Mysłakowski, Janina i Antoni Maćkowiakowie, Bogdan Nawroczyński, Jerzy Ostrowski, Irena Pannenkowa, Helen Parkhurst, Abram Perelman, Peter Petersen, Władysław Przanowski, Józef Przyłuski, Helena Radlińska, Stefania Razwiłowska, Henryk Rowid, Kazimierz Sośnicki, John Alford Stevenson, Carleton Washburne, Lucjan Zarzecki, Mieczysław Ziemnowicz, Florian Znaniecki i innych oraz innowacyjnych rozwiązań pedagogicznych stosowanych w nowych szkołach takich jak m.in.: szkoła na miarę, szkoła twórcza, nauczanie łączne, metoda Decroly'ego, metoda M. Montessori, uczenie się pod kierunkiem, system Winnetki, plan daltoński, metoda projektów, techniki Freineta i inne.

Badania wykazały, że zasadnym jest twierdzenie o istnieniu przesłanek coachingu edukacyjnego w myśli pedagogicznej Nowego Wychowania, której teoria i praktyka przedstawiła koncepcję szkoły, ucznia i nauczyciela zbieżną z tą współczesną metodą. W świetle badań założenia coachingu edukacyjnego są zakorzenione w myśli pedagogicznej Nowego Wychowania, która może być uznana za kluczowy moment na drodze rozwoju metody coachingu edukacyjnego.

Niniejsza rozprawa stanowi monografię o charakterze historyczno-pedagogicznym, w której zastosowano układ problemowo-chronologiczny. Przedmiot badań niniejszej pracy mieści się w subdyscyplinie pedagogicznej, którą jest historia wychowania, w związku z tym podstawę jej opracowania stanowią źródła drukowane. Przedmiot badań niniejszej pracy jest osadzony w przeszłości, dlatego zastosowano metody historyczne badań, na które składa się: praca heurystyczna, krytyka źródeł, tworzenie syntezy dziejów. W metodologii badań historyczno-pedagogicznych istnieją różne metody ustalania faktów historycznych. W badaniach, które stanowią podstawę niniejszej dysertacji, wykorzystane zostały takie metody ustalania faktów, jak: indukcyjna, dedukcyjna, statystyczna, porównawcza, progresywna, retrogresywna oraz filologiczna. Stosując wskazaną wyżej procedurę badań wykorzystane zostały różne rodzaje wyjaśniania historycznego: genetyczne, strukturalne, deskrypcyjne, przyczynowe. Podjęte zagadnienia poddano historycznej rekonstrukcji, a także ocenie pedagogicznej i socjologicznej interpretacji.

Strukturę pracy stanowi pięć rozdziałów, które odnoszą się do ogólnego dyskursu związanego z przedstawieniem jakie były i czym się charakteryzowały przesłanki coachingu edukacyjnego w myśli pedagogicznej Nowego Wychowania Drugiej Rzeczypospolitej (1918-1939). Rozdział pierwszy i drugi prezentują teoretyczne podstawy omawianych w dysertacji zagadnień, czyli problematyki coachingu edukacyjnego w literaturze oraz genezy, pojęcia,

założeń i odmian Nowego Wychowania. Natomiast kolejne rozdziały badawcze - trzeci, czwarty i piąty ukazują jakie były i czym się charakteryzowały przesłanki coachingu edukacyjnego w myśli pedagogicznej Nowego Wychowania dotyczące szkoły, ucznia i nauczyciela. Pozwoliły one na skonstruowanie wniosków wypływających z przeprowadzonych badań zawartych w zakończeniu dysertacji.

Zaprezentowane wyniki analiz źródłowych wykazały, że koncepcje szkoły, ucznia i nauczyciela, które nakreśliła myśl pedagogiczna Nowego Wychowania można uznać za przesłanki coachingu edukacyjnego. Problematyka zakreślona tematem niniejszej rozprawy doktorskiej do tej pory nie była poruszana w badaniach naukowych. Dysertacja przedstawiła po raz pierwszy w literaturze dotyczącej pedagogiki oraz coachingu zwrócenie uwagi na powyższe powiązania. Problematyka podjęta w niniejszej dysertacji jest bardzo obszerna i wymaga dalszych pogłębionych badań, które czekają na podjęcie kolejnych analiz źródłowych.

Streszczenie pracy w języku angielskim

Summary

Premises of educational coaching in the pedagogical thought of the New Education in the Second Republic of Poland (1918-1939)

Educational coaching as a non-directive method that can be repeatedly used in the didactic and educational process supports the work of the teacher who becomes a companion in the comprehensive development of each student. It is a short-term educational support aimed at both individual learners and the entire class as a team. In an atmosphere of security, acceptance and trust, students become independent, acquire the ability to set and achieve goals leading to self-education and self-learning. In this way, school activities lead to the revealing of the potential of each student-coachee, making the best use of his resources in order to maximize his individual mental, social, moral and physical progress. The teacher basing the didactic and educational process on the needs of the students and at the same time by their superiors is provided with conditions for their own self-development and creating a subjective workshop. This method began to be used at the end of the 20th century in schools mainly in Great Britain, the United States and Australia. In Poland, after the grounding of the systemic changes of 1989, the foundations for building a subjective school appeared in the 1990s, and as a result, it is now possible to introduce it into the Polish educational reality.

The doctoral dissertation concerns the premises of educational coaching in the pedagogical thought of the New Education in the Second Republic of Poland (1918-1939). Source analyzes showed that the discussed premises referred to the concept of school, student and teacher, which was new in relation to the past centuries. These premises were derived from source research mainly by the following authors: Stefan Baley, Jan Stanisław Bystroń, Ludwik Jaxa-Bykowski, Józef Chałasiński, Ludwik Chmaj, Édouard Claparède, Ovide Decroly, John Dewey, Stanisław Dobrowolski, Wanda Dzierzbicka, Adolphe Ferrière, Fryderyk Wilhelm Foerster, Adolfina Gorzycka-Wieleżyńska, Maria Grzegorzewska, Alfred Lawrence Hall-Quest, Amelja Hamaide, Sergiusz Hessen, Ludwika Jeleńska, Józefa Joteyko, Georg Kerschensteiner, Ellen Key, Janusz Korczak, Józef Krystanowski, Jan Kuchta, Maria Librachowa, Karol Linke, Józef Mirski, Jadwiga Młodowska, Maria Montessori, Zygmunt Mysłakowski, Janina i Antoni Maćkowiakowie, Bogdan Nawroczyński, Jerzy Ostrowski, Irena

Pannenkowa, Helen Parkhurst, Abram Perelman, Peter Petersen, Władysław Przanowski, Józef Przyłuski, Helena Radlińska, Stefania Razwiłowska, Henryk Rowid, Kazimierz Sośnicki, John Alford Stevenson, Carleton Washburne, Lucjan Zarzecki, Mieczysław Ziemnowicz, Florian Znaniecki and other as well as innovative pedagogical solutions used in new schools, such as: tailor-made school, creative school, combined teaching, Decroly's method, M. Montessori method, guided learning, Winnetka system, Dalton plan, projects method, Freinet techniques and other.

Research has shown that it is reasonable to claim the existence of premises for educational coaching in the pedagogical thought of New Education, the theory and practice of which presented the concept of school, student and teacher consistent with this modern method. In the light of the research, the assumptions of educational coaching are rooted in the pedagogical thought of New Education, which can be considered a key moment in the development of the educational coaching method.

This dissertation is a historical and pedagogical monograph, in which a problem-chronological arrangement was used. The subject of research in this work is within the pedagogical subdiscipline, which is the history of education, and therefore the basis for its elaboration are printed sources. The subject of research in this work is embedded in the past, therefore, historical research methods were used, which include: heuristic work, critique of sources, creating a synthesis of history. There are various methods of establishing historical facts in the methodology of historical and pedagogical research. In the research on which this dissertation is based, the following fact-finding methods have been used: inductive, deductive, statistical, comparative, progressive, retrogressive and philological. Using the research procedure indicated above, various types of historical explanation were used: genetic, structural, descriptive, and causal. The issues raised were subject to historical reconstruction, as well as pedagogical evaluation and sociological interpretation.

The structure of the work consists of five chapters that relate to the general discourse related to the presentation of what were and what characterized the premises of educational coaching in the pedagogical thought of the New Education in the Second Republic (1918-1939). The first and second chapters present the theoretical foundations of the issues discussed in the dissertation, i.e. the issues of educational coaching in literature and the genesis, concept, assumptions and varieties of New Education. The subsequent research chapters - the third, fourth and fifth - show what were and how were characterized the premises of educational coaching in the pedagogical thought of New Education regarding school, student and teacher.

They allowed for the construction of conclusions resulting from the conducted research included in the end of the dissertation.

The presented results of source analyzes have shown that the concepts of school, student and teacher, which were outlined by the pedagogical thought of New Education, can be considered a premises of educational coaching. The issues outlined in the subject of this doctoral dissertation have not been discussed in scientific research so far. For the first time in literature on pedagogy and coaching, the dissertation drew attention to the above connections. The issues discussed in this dissertation are very extensive and require further in-depth research, which is waiting for further source analyzes to be undertaken.

Translated by Anna Maria Kuca